

Številka: U-I-69/16-8
Datum: 16. 11. 2017

SKLEP

Ustavno sodišče je v postopku za oceno ustavnosti, začetem z zahtevo Sindikata zavarovalnih zastopnikov Slovenije, Novo mesto, ki ga zastopa Odvetniška družba Čeferin, o. p., d. o. o., Grosuplje, na seji 16. novembra 2017

sklenilo:

Zahteva za oceno ustavnosti 57. in 67. člena Zakona o zavarovalništvu (Uradni list RS, št. 93/15) se zavrže.

OBRAZLOŽITEV

1. Predlagatelj izpodbija 57. in 67. člen Zakona o zavarovalništvu (v nadaljevanju ZZavar-1), ki določata pogoje za člana uprave zavarovalnice oziroma za člana nadzornega sveta zavarovalnice. Zatrjuje njuno neskladje z drugim odstavkom 14. člena in 75. členom Ustave. Ogroženost pravic delavcev utemeljuje z navedbo, da so z izpodbijanima določbama ogrožene pravice večjega števila delavcev, njihovih članov, zlasti pa pravica delavcev do sodelovanja pri upravljanju v gospodarskih organizacijah iz 75. člena Ustave. Predlagatelj zatrjuje, da naj bi strogi pogoji za člana uprave zavarovalnice in člana nadzornega sveta, določeni v izpodbijanih določbah, onemogočali imenovanje predstavnikov delavcev na navedene funkcije. Zatrjuje, da je lahko kandidat delavcev za člana uprave ali člana nadzornega sveta le oseba, ki ima petletne delovne izkušnje pri vodenju poslov zavarovalnice oziroma pri vodenju ali nadzoru nad vodenjem poslov družbe primerljive velikosti in dejavnosti kot zavarovalnica.

2. Reprezentativni sindikat za območje države za posamezno dejavnost ali poklic lahko na podlagi enajste alineje prvega odstavka 23.a člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – v nadaljevanju ZUstS) začne postopek za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti predpisa z vložitvijo pisne zahteve, če so ogrožene pravice delavcev. Zahtevo za oceno ustavnosti ali zakonitosti predpisa oziroma za oceno ustavnosti ali zakonitosti podzakonskega predpisa ali splošnega akta, izdanega za izvrševanje javnih pooblastil, ki bo sposobna vsebinske obravnave pred Ustavnim sodiščem, lahko vložijo sindikat kot predlagatelj, če izpolnjuje oba procesna pogoja: reprezentativnost in ogroženost pravic delavcev.¹

3. Iz četrte alineje prvega odstavka 24.b člena ZUstS izhaja, da mora zahteva vsebovati podatke o izpolnjevanju z zakonom določenih pogojev za vložitev zahteve. Reprezentativni sindikat mora v zahtevi izkazati ogroženost pravic delavcev. Dolžan je navesti razloge, ki utemeljujejo ogroženost pravic delavcev in jih prepričljivo utemeljiti.² Ustavno sodišče predlagateljev v postopku ocene ustavnosti zakona ne poziva na dopolnitev zahteve. Za obravnavani primer to pomeni, da lahko Ustavno sodišče pri presoji izpolnjenosti pogoja ogroženosti pravic delavcev izhaja le iz razlogov, ki jih je predlagatelj navedel v zahtevi.

4. Predlagatelj z navedbami, da so z izpodbijanimi določbami ZZavar-1 kršene pravice delavcev, in sicer pravica do enakosti pred zakonom in pravica do sodelovanja pri upravljanju v gospodarskih organizacijah, utemeljuje protiustavnost izpodbijanih določb, ne utemelji oziroma izkaže pa ogroženosti pravic delavcev, ki naj bi jo povzročila pravila, ki določajo pogoje za člana uprave oziroma nadzornega sveta zavarovalnice.³ Pravica do sodelovanja pri upravljanju v gospodarskih organizacijah je ena temeljnih pravic delavcev za doseganje ekonomskih in socialnih pravic ter interesov iz dela. Delavci na podlagi 75. člena Ustave sodelujejo pri upravljanju v gospodarskih organizacijah in zavodih na način in pod pogoji, ki jih določa zakon. To pomeni, da Ustava pooblašča zakonodajalca za ureditev načinov in pogojev sodelovanja delavcev pri upravljanju. Sodelovanje pri upravljanju prek predstavnikov delavcev v organih družbe je eden od primernih in dopustnih načinov uresničevanja pravice do soodločanja, ni pa edini način.⁴ V 2. in 3. členu Zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju (Uradni list RS, št. 42/07 – uradno prečiščeno besedilo – v nadaljevanju ZSDU)⁵ so urejeni načini sodelovanja delavcev pri upravljanju. Ustavno

¹ Glej sklep Ustavnega sodišča št. U-I-174/13, U-I-54/14, U-I-200/14 z dne 10. 3. 2016.

² Primerjaj s sklepi Ustavnega sodišča št. U-I-120/12 z dne 6. 3. 2014, št. U-I-136/11 z dne 11. 4. 2013, št. U-I-113/13 z dne 25. 4. 2013 in št. U-I-132/12 z dne 6. 3. 2014.

³ Glej sklep Ustavnega sodišča št. U-I-90/14 z dne 7. 4. 2016.

⁴ Primerjaj z odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-131/00 z dne 6. 3. 2003 (Uradni list RS, št. 29/03, in OdlUS XII, 9), 5. točka obrazložitve.

⁵ Člen 2 ZSDU določa: "Sodelovanje delavcev pri upravljanju se uresničuje na naslednje načine:

- s pravico do pobude in s pravico do odgovora na to pobudo,
- s pravico do obveščенosti,

sodišče je sprejelo stališče, da zakonska ureditev ne bi bila v neskladju s 75. členom Ustave, tudi če sodelovanja delavcev v nadzornem svetu in upravi družbe ne bi predvidela kot posebnega načina sodelovanja delavcev pri upravljanju.⁶

5. V odločbi št. U-I-131/00 je Ustavno sodišče sprejelo stališče, da ureditev, ki je delavcem v zavarovalnicah priznavala ožji obseg pravic do sodelovanja pri upravljanju, kot je predviden s splošno ureditvijo, pomeni kršitev načela enakosti. Vendar v konkretnem primeru ne gre za tak primer. Z izpodbijanimi določbami ZZavar-1 delavcem pravica do predstavnikov v organih družbe ni odvzeta, temveč so z njimi določena le pravila za njeno uresničevanje. Poleg tega izpodbijana ureditev pogojev za članstvo v organih odločanja zavarovalnice ne pomeni, da lahko kandidat delavcev za člana uprave ali člana nadzornega sveta izkaže izpolnjevanje pogoja iz 1. točke prvega odstavka 57. člena⁷ oziroma iz 1. točke prvega odstavka 67. člena ZZavar-1⁸ le s petletnimi izkušnjami pri vodenju poslov zavarovalnice oziroma družbe primerljive velikosti in dejavnosti kot zavarovalnica oziroma drugih primerljivih poslov vodenja⁹ oziroma s petletnimi izkušnjami vodenja ali nadzora nad vodenjem poslov družbe primerljive velikosti in dejavnosti kot zavarovalnica oziroma drugih primerljivih poslov,¹⁰ kot zmotno meni predlagatelj. Kandidat delavcev lahko izpolnjevanje pogoja iz 1. točke prvega odstavka 57. člena oziroma iz 1. točke prvega odstavka 67. člena ZZavar-1 izkaže tudi drugače.¹¹ Ker predlagatelj utemeljuje razlog ogroženosti pravic

-
- s pravico dajanja mnenj in predlogov ter s pravico do odgovora nanje,
 - z možnostjo ali obveznostjo skupnih posvetovanj z delodajalcem,
 - s pravico soodločanja,
 - s pravico zadržanja odločitev delodajalca.

Člen 3 ZSDU določa:

"Pravice v zvezi s sodelovanjem delavcev pri upravljanju uresničujejo delavci kot posamezniki ali kolektivno preko:

- sveta delavcev ali delavskega zaupnika,
- zbora delavcev,
- predstavnikov delavcev v organih družbe."

⁶ Glej odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-302/97 z dne 15. 6. 2000 (Uradni list RS, št. 61/2000, in OdlUS IX, 158), 15. točka obrazložitve.

⁷ V skladu s 1. točko prvega odstavka 57. člena ZZavar-1 je član uprave zavarovalnice lahko oseba, ki je ustrezno strokovno usposobljena in ima lastnosti in izkušnje, potrebne za vodenje poslov zavarovalnice.

⁸ V skladu s 1. točko prvega odstavka 67. člena ZZavar-1 je za člana uprave zavarovalnice lahko imenovana oseba, ki je ustrezno strokovno usposobljena in ima lastnosti in izkušnje, potrebne za nadzor nad vodenjem poslov zavarovalnice.

⁹ V skladu z drugim odstavkom 57. člena ZZavar-1 se šteje, če se ne dokaže drugače, da je pogoj iz 1. točke prvega odstavka 57. člena ZZavar-1 izpolnjen, če ima oseba najmanj petletne izkušnje pri vodenju poslov zavarovalnice oziroma družbe primerljive velikosti in dejavnosti kot zavarovalnica oziroma drugih primerljivih poslov.

¹⁰ V skladu z drugim odstavkom 67. člena ZZavar-1 se šteje, da je pogoj iz 1. točke prvega odstavka 67. člena ZZavar-1 izpolnjen, če ima oseba najmanj petletne izkušnje vodenja ali nadzora nad vodenjem poslov družbe primerljive velikosti in dejavnosti kot zavarovalnica oziroma drugih primerljivih poslov.

¹¹ Glej Predlog zakona o zavarovalništvu – redni postopek–EPA 626-VII, Poročevalec DZ z dne 30. 6. 2015, obrazložitev k 57. členu.

delavcev na očitno neutemeljeni predpostavki, ni mogoče šteti, da bi izkazal pogoj ogroženosti pravic delavcev.

6. Ker predlagatelj ni izkazal pogoja ogroženosti pravic delavcev po enajsti alineji prvega odstavka 23.a člena ZUstS, je Ustavno sodišče zahtevo zavrglo.

7. Ustavno sodišče je sprejelo ta sklep na podlagi prvega odstavka 25. člena ZUstS v sestavi: podpredsednica dr. Etelka Korpič – Horvat ter sodnici in sodniki dr. Matej Accetto, dr. Dunja Jadek Pensa, DDr. Klemen Jaklič, dr. Rajko Knez, dr. Špelca Mežnar, dr. Marijan Pavčnik in Marko Šorli. Sklep je sprejelo s šestimi glasovi proti dvema. Proti sta glasovala sodnik Jaklič in sodnica Korpič – Horvat.

dr. Etelka Korpič – Horvat
Podpredsednica